

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ
V TELČI

MĚSTSKÝ ÚŘAD NOVÉ MĚSTO N/ MOR.
Odbor stavební a životního prostředí
Mgr. Marie Šustrová
Vratislavovo nám. 103
592 31 Nové Město na Moravě

Váš dopis č. | ze dne
MUNNMN/6116/2015-4

Naše č.
NPU-372/10745/2015

Vyřizuje | tel.
Ing. arch. Silvie Jagošová
725 727 076

Spisový znak
820.1

V Telči dne
20. 2. 2015

Vyjádření dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn.

Nové Město na Moravě, Kraj Vysočina, katastrální území Nové Město na Moravě, Vratislavovo náměstí čp. 114 – budova Horáckého muzea, nemovitá kulturní památka rejstř. č. Ústředního seznamu kulturních památek 35436/ 7 – 4264, žadatel Město nové Město na Moravě

- **obnova (oprava) korunní římsy domu čp. 114 – Horáckého muzea na Vratislavově náměstí**

Dne 11. 2. 2015 jsme obdrželi Vaši žádost MUNNMN/6116/2015-4 o písemné vyjádření k obnově (opravě) nemovité kulturní památky - budovy Horáckého muzea čp. 114 na Vratislavově náměstí a to v rozsahu obnovy poškozené podokapní – korunní římsy na čelní straně fasády. Budova Horáckého muzea je nemovitou kulturní památkou. Přílohou žádosti byl položkový rozpočet vypracovaný Ing. Jiřím Mašterou, HCS spol., s.r.o., Dukelská 336, Nové Město na Moravě, listopad 2014. Záměrem žadatele – města je oprava poškozené části římsy, k jejímuž poškození došlo v listopadu minulého roku patrně z důvodu extrémního počasí letošní zimy střídní tání a mrazu a patrně důsledkem zatékání mezi žlabem a krytinou (dohady). Z položkového rozpočtu lze vyčíst, jaké materiály budou na stavbě použity a současně i odvodit předpokládaný rozsah prací: Před hlavní fasádou muzea bude vystavěno lešení do výšky římsy tj. cca 10 m. Ze střechy budou demontovány stávající žlaby z Cu plechu, které budou po opravě a revizi navraceny na původní místo. Předpokládá se odstranění nesoudržné římsy pod střechou a provedení nezbytných stavebních úprav tj. podchycení krovů, příp. podezdění atd. Plocha římsy v rozsahu 18 m² bude očištěna tlakovou vodou. Oprava a doplnění bude provedeno původní technologií. Předpokládá se přetažení povrchu renovační omítkou Baumit. Římsa bude následně opatřena dvojnásobným silikátovým nátěrem KEIM Granital. Proti vodě bude chráněna plocha římsy hydroizolační hmotou KEIM Silangrund.

Ohledáním na místě stavby bylo zjištěno, že římsa byla při poslední obnově zpevněna cementovou stěrkou. Na kousku upadlé omítky se zbytky zdiva byly vidět omítky původní a na ní krusta slinuté šedé hmoty. Patrně se jedná o nyní blíže nespecifikovaný druh cementové spárovací hmoty, která patrně kryje povrch římsy a původních omítek. Zda v plné délce není známo. Technické služby města provedly nezbytné zabezpečující práce bezprostředně po havárii a zdvihací plošinou odstranily nesoudržné části římsy. Současná stav je vidět na fotografiích (viz obrazová příloha).

Po ověření situace na místě samém, prostudování předloženého položkového rozpočtu, a za současného stavu poznání kulturně historických hodnot dotčeného objektu konstatujeme, že navržené práce jsou z hlediska odborné organizace státní památkové péče možné a lze je realizovat bez poškození zájmů památkové péče, při uplatnění těchto podmínek:

Podmínky

1. Před samotnou opravou budou chráněna před znečištěním či mechanickým poškozením sgrafita na fasádě a to překrytím např. plátnem nebo jinou folií.
2. Po postavení lešení bude zjištěn rozsah a hloubka poškození římsy a pokud možno zjištěny příčiny náhlé destrukce a tyto budou odstraněny nebo eliminovány (např. revize krovu, stav krytiny, dešťových svodů aj.). Současně bude orgány památkové péče zdokumentován stav stávající římsy. Bližší ohledání současně ukáže rozsah dochování a stav původních omítek. Provedení opravy římsy původní technologií z tohoto stavu vyplýne.
3. Vzhledem k částečně opravě fasády nedoporučujeme použít čištění pomocí tlakovou vodou, která by s velkou pravděpodobností poškodila stékajícími vápennými zbytky omítek a špínou celou fasádu. Doporučujeme římsu mechanicky očistit pomocí kartáčů a kladívek, zbavit nečistot a nesoudržných a nežádoucích novodobých vrstev a tlakem vzduchu odstranit nečistoty, to vše s ohledem na velmi dobrý stav ostatních omítek spodní části fasády.
4. Odstraňována bude pouze nesoudržná a nevhodná omítka římsy pomocí malých kladívek. Doplněno bude i chybějící cihelné zdivo římsy a to kvalitní režnou cihlou v odpovídající profilaci dle původní konstrukce.
5. Chybějící části omítek budou po celkovém očištění doplněny v původní profilaci původní technologií pomocí jádrové omítky. Doplněvaná omítka by měla strukturou navázat na omítku stávající – tedy původní. Dá se s ohledem na charakter stavby předpokládat omítky vápenné.
6. Profilace římsy a finální povrchová vrstva bude provedena původní technologií pomocí kovové šablony pomocí jemného vápenného štku.
7. Užití tradiční a původní technologie vylučuje užití omítek s obsahem cementu. Nepřípustné je užití průmyslových směsí s obsahem plastifikátorů, disperzí, portlandského cementu a omítky vnitřně hydrofobizované (vodoodpudivé).
8. Konstrukce podokapní římsy je dostatečně chráněná proti působení vody dostatečným přesahem střechy. Pokud to technologie nátěrových hmot vyžaduje a dovoluje užít hydrofobizaci bez negativním změn v prostupnosti omítek, bude nátěr zabraňující prostupu vody aplikován pouze pod nátěr (v položkovém rozpočtu uveden Silangrund, fy KEIM, což této podmínce vyhovuje).
9. Finální nátěr bude respektovat původní (současný) stav odstínu i technologie silikátové barvy fy KEIM (Keim Granital), kterým je celá omítka fasáda již dlouhodobě chráněna a nachází se jinak ve velmi dobrém stavu.
10. Vzhledem k nestandardní zednické práci, vyžadující určitou zručnost a zkušenosti, upřednostňujeme (spíše požadujeme s ohledem na negativní zkušenosti odbornosti některých firem) práce na obnově samotné opravy římsy přednostně zadat odborné firmě znalé v oboru štukatérství.
11. Zahájení prací bude oznámeno státnímu orgánu státní památkové péče. Za vhodné považujeme setkání a upřesnění detailů s prováděcí firmou před zahájením stavebních prací.

Zdůvodnění

Současná podoba objektu je datována na počátek 19. století, přičemž oprav a změn na hlavní čelní fasádě proběhlo nespočet. Budova muzea je výjimečnou stavbou na území Městské památkové zóny, proto vyžadujeme při její obnově maximálně možné respektování tradičních technologií a zásad s respektem k historické budově. Přesný rozsah poškození římsy ani stáří není možné z důvodu nedostupnosti této části fasády zjistit. Proto je snahou tento rozsah zjistit po postavení lešení a pokusit se původní části římsy zachovat v maximálně možném rozsahu. Poslední nátěr fasády byl proveden před pár lety (cca v roce 2012), proto máme výhrady proti použití tlakové vody, která by mohla znečistit ostatní neopravovaná místa. Vápenná technologie, vyžadována na opravy historických staveb vychází ze staletí ověřených zkušeností našich předků. Vápenné omítky jsou vysocoaparopropustné, respektují a navazují na původní technologie ve stavebnictví a plně respektují dobový charakter opravované stavby. S odkazem na výše uvedené podmínky upřednostňujeme použití tradiční metody oprav už s ohledem na charakter stavby a prostředí, ve kterém se stavba nachází. Obecně platí, že u starých staveb je vždy z hlediska konstrukčního i vzhledového lepší použít spíše tradičního řemesla a materiálu než novodobé technologie, léty neosvědčené a patrně, které mohly být i příčinou nenadálé destrukce. V obecném zájmu památkové péče je respektovat historicky věrohodný vzhled kulturní památky a její hmotnou substanci, případně další v minulosti provedené nevhodné zásahy v rámci obnovy rehabilitovat a opravu provést kvalitně, odborně kvalifikovaným způsobem, pokud možno tradiční technologií.

Na místě samém byl zrevidován a zdokumentován stávající stav památky a její závady. Navrženy jsou udržovací a záchranné práce, které je žádoucí provést, a které přispějí ke zlepšení prezentace památky. Navržené stavební úpravy napomohou k rehabilitaci a dalšímu zachování těchto hodnot. Práce neohrozí památkově chráněné hodnoty, budou-li respektovány podmínky výše uvedené. Vše za předpokladu kvalitního provedení. V průběhu realizace budou svolávány kontrolní dny za účasti zástupců státní památkové péče, vlastníka a zhotovitele prací. Požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v zákoně, zejména v § 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění - upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče. V rámci těchto kontrolních dnů by měly být upřesněny a konzultovány detaily prací, které nelze při obnově starých staveb předvídat. Cílem konzultací bude nacházet nejvhodnější řešení respektující současné principy památkové péče.

Podmínka vyžadující práce specialisty je bohužel vyžadována s ohledem na neblahé zkušenosti z jiných staveb, kdy firma, nemající s danou problematikou zkušenosti, není schopna odvést práci v dostatečné kvalitě. Z podstaty věci se při obnově historických staveb se jedná o jiné postupy a jiná materiálová řešení než jaká se běžně užívají v soudobé stavební výrobě nebo na jaká jsou zvyklí projektanti a dodavatelé stavebních prací při obvyklých zadáních.

Poučení

Toto vyjádření je podkladem pro vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče, kterým je Městský úřad Nové Město na Moravě.

S pozdravem

Mgr. Bc. Tomáš Vícha
vedoucí odboru památkové péče o památkový fond

Obr. 1, 2 – NMNM, muzeum – foto 2015, únor, stav po destrukci omítek římsy, zdroj archiv NPU ÚOP v Telči

Obr. 3 – dtto